

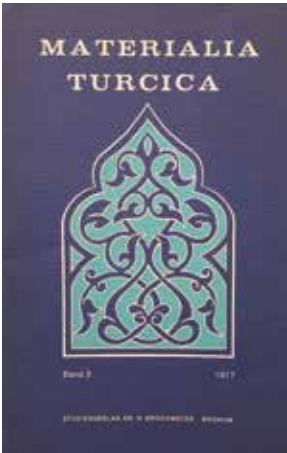
Dr. Hermann Váry**O. Fikri Sertkaya**

Hermann Váry; 24 Kasım 1927'de, Almanya'da Bad Elms'de doğdu. 2 Nisan 2019'da da 92 yaşında iken Bochum'da öldü. 1937 Rostock doğumlu olan, kendisinden 10 yaş küçük Prof. Dr. Else Ebel ile ikinci evliliğini yapmıştı. Cenaze töreni 11 Nisan 2019, saat 10.00'da Bochum'da yapıldı.

Hermann Váry Macaristan'dan Almanya'ya göç eden bir ailenin çocuğudur. Soy adındaki "Vár" kelimesi Macarcada "Zigetvár, Uyvár" gibi kelimelerde geçen ve "Kale" anlamına gelen bir kelimedir. "Váry" kelimesi ise Macarcada "Kaleli" demektir.

Hermann Váry, doktorasını Sümeroloji üzerinde yapan bir sümerolog ve arkeologdur. Türkiye'deki yakın meslektaşları arasında Dr. Hamid Zübeyr Koşay, Prof. Dr. Emin Bilgiç ve diğerleri başta gelir.

Hermann Váry, Erzurum Atatürk Üniversitesinin kuruluşunda on yıla yakın (1958-1967) hizmet gördü. İlk eşi ile Erzurum'da evlendi. Bir oğulları oldu. Erzurum'da çalıştığı sırada Türkiye

Türkçesini ve Türk kültürünü iyi bir şekilde öğrendi. 1967'den sonra "Akademisches Oberrad" unvanı ile Bochum Ruhr Üniversitesinde Türkçe Lektörü (Lektor für Türk sprache)

chen) olarak çalıştı. Türkiye'den gelenlere yardımcı bir görev saydığı için kendisinin lakabı "Türklerin babası" olmuştur.

Türkiyede iken Dr. Hamit Zübeyr Koşay ile birlikte hazırladıkları *Pulur kazısı 1960 mevsimi çalışmaları raporu* [Die Ausgrabungen von Pulur bericht über die kompegne von 1960], Erzurum Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Araştırmaları, Ankara 1964; *Güzelova Kazısı* [Ausgrabungen von Güzelova], Erzurum Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Araştırmaları, Ankara 1967; *İkiztepeler 1965 kazısı raporu*, [Ausgrabungen von İkiztepeler im 1965], Ankara 1974 başlıklı eserleri yayımlandı.

Erzurum Atatürk Üniversitesinde çalışırken 2300 metre yükseklikteki Karayazıdüzü'nün Salyamaç köyündeki Cunni mağarasında bulunan kaya resimlerini, mağarada bulunan Göktürk ve Uygur harfleri ile Oğuz damgalarını Almanca olarak *Ural-altaische Jahrbücher*'de (40/1-2, 1968, s. 50-78) "Alttürkische Felszeichnungen in Nordost-Anatolien [Kuzeydoğu Anadolu'da eski Türkçe kaya işaretleri] yayımladı. Ana-

doluda'ki Göktürk harfli metinlerin ilk araştırmacısı, öncüsü Dr. Hermann Váry olmuştur.

Almanya'ya döndükten sonra gönlünün Türkiye'de kaldığını söyleyen Dr. Hermann Váry, Ruhr Üniversitesinde *Materialia Turcica* adlı yıllık Türkoloji dergisini yayınlamaya başladı. Dergi-yi 1975-1992/1993 yılları arasında 16 sayı çıkardıktan sonra yayınına başta Milan Adamoviç olmak üzere Göttingen'deki meslektaşlarına devretti. *Materialia Turcica*'nın 17. (1996)-25. (2005) sayıları Göttingen'de yayımlanmıştır. *Materialia Turcica*'nın yan serisi (Beiheft) olarak da Karl Reichl'in

Türk halklarının masalları serisini 1978 yılından başlayarak yayımlamaya başladı. *Özbek Masalları* "Usbekische Märchen Mit Übersetzung, Glossar und Anmerkungen Beiheft 1, 1978"; *Türkmen Masalları* "Türkmenische Märchen. Mit Übersetzung, Glossar und Anmerkungen (Beiheft 4, 1982)"; *Karakalpak Masalları* "Karakalpakische Märchen. Mit Übersetzung, Glossar und Anmerkungen (Beiheft 7, 1985)" bunlardan bazılarıdır.

Ruhr Üniversitesinde çalıştığım 1977-1978 yıllarında *Materialia Turcica*'nın üçüncü cildini Váry ile birlikte yayıma hazırlamıştık. Ruhu şad olsun!

